

Motion till riksdagen 2024/25:2510

av **Mattias Vepsä m.fl. (S)**

Kulturfastigheter behöver långsiktiga lösningar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kulturfastigheter och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Statens fastighetsverk (SFV) har i dag två olika hyresmodeller som myndigheten kan applicera på sina fastigheter. Det är dels så kallad kostnadshyra, dels marknadshyra. Kostnadshyra tillämpas för fem nationella kulturinstitutioner: Nationalmuseum, Naturhistoriska riksmuseet, Operan, Dramaten och Historiska museet. Sedan Naturhistoriska riksmuseet tvingats stänga har frågan om hyresmodeller och renoveringsbehoven aktualiserats.

Nyligen renoverade Nationalmuseum har flaggat för att de nya hyrorna för museet blivit ekonomiskt ohållbara. Dessa kulturinstitutioner är intimt sammankopplade med byggnaderna, dvs. själva ändamålet med fastigheterna är att bedriva de aktuella kulturverksamheterna. Oavsett vilken modell som används urholkar hyran anslaget till kulturinstitutionerna. En allt större andel går till hyra, och i detta fall tillbaka till staten (SFV) som har ett avkastningskrav på minst 2,7 % årligen, även för kulturfastigheter.

De senaste åren med pandemi, höga elpriser och stigande kostnader har förvärrat läget för många kulturinstitutioner. Bland annat Nationalmuseum har fått vidta åtgärden att hålla stängt på tisdagar. Om inget görs kan situationen bli ännu värre. Svensk Scenkonst, branschens arbetsgivarorganisation, menar att hyreshöjningar och hyresrelaterade problem just nu är ett stort bekymmer för många. Det gäller inte bara aktörer som hyr av SFV, utan även från kommuner och regioner.

Det finns en grundkonflikt. SFV har till uppdrag att på lång sikt säkra kulturhistoriskt viktiga byggnader. Samtidigt ska de verksamheter som finns i dessa byggnader kunna utveckla sina verksamheter, inte skära ner på dem för att ha råd att betala hyran för byggnader som verksamheterna är ämnade för och som de rimligen inte kan flytta ifrån. De verksamheter som har marknadshyra ställer denna princip på sin spets, då resultatet kan bli att den mest lämpliga hyresgästen, ur verksamhetssynpunkt, inte har råd med hyran. Detta gör att vi hamnar i en situation där varje höjning av verksamheternas bidrag äts upp av allt högre hyror. Det kan inte vara en rimlig utveckling.

Vi socialdemokrater välkomnar regeringens initiativ att se över hur renoveringskostnaderna ska fördelas mellan Naturhistoriska riksmuseet och Statens fastighetsverk. Vi välkomnar även den generella översynen av kostnadshyrorna som initierats. För en långsiktig lösning krävs dock att hyressättningen av kulturfastigheter långsiktigt löses så att statens verksamhetsbidrag primärt går till innehåll och utställningar.

Mattias Vepsä (S)

Annika Strandhäll (S)

Daniel Vencu Velasquez Castro (S)

Kadir Kasirga (S)

Mirja Räihä (S)

Anders Ygeman (S)

Jytte Guteland (S)

Markus Kallifatides (S)